

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 40/2018-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. januára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 12 Co 12/2016 z 9. marca 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. júla 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 12 Co 12/2016 z 9. marca 2017.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom Okresným súdom Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 4 C 223/2011 sa žalobcovia domáhali proti sťažovateľovi náhrady majetkovej ujmy v sume 1 035,47 € a nemajetkovej ujmy v sume 32 879 €, ktorá im mala vzniknúť v dôsledku toho, že sťažovateľ v budove, ktorá je v jeho vlastníctve, odpojil byt žalobcov (nájomníkov) od elektrickej energie. Okresný súd v poradí prvým rozsudkom z 29. októbra 2012 žalobe žalobcov vyhovel v časti nimi uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, a to tak, že sťažovateľovi uložil povinnosť uhradiť každému z nich (traja žalobcovia, pozn.) po 600 € a vo zvyšnej časti tohto nároku na náhradu nemajetkovej ujmy prevyšujúceho sumu 600 € ich žalobu zamietol, a súčasne zamietol aj nárok žalobcov na náhradu majetkovej ujmy. Na základe odvolania žalobcov krajský súd uznesením sp. zn. 16 Co 407/2012 z 26. júna 2013 označený rozsudok okresného súdu potvrdil vo výroku, ktorým bola sťažovateľovi uložená povinnosť uhradiť žalobcom nemateriálnu ujmu, a v zamietavých výrokoch tento rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a opätovné rozhodnutie späť okresnému súdu. Okresný súd ďalším rozsudkom sp. zn. 4 C 223/2011 z 25. novembra 2013 uložil sťažovateľovi povinnosť uhradiť žalobcom aj majetkovú ujmu v sume 1 035,47 € a žalobný návrh vo veci uplatneného nároku na úhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu prevyšujúcom 600 € opäť zamietol. O odvolaní žalobcov rozhodol opätovne krajský súd uznesením sp. zn. 12 Co 135/2014 z 31. marca 2015, ktorým zrušil druhý rozsudok okresného súdu v jeho zamietavom výroku a vec v tomto rozsahu vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Napokon okresný súd vo veci rozhodol opäť rozsudkom sp. zn. 4 C 223/2011 z 30. septembra 2015, ktorým okresný súd zaviazal sťažovateľa zaplatiť z titulu náhrady nemajetkovej ujmy každému z troch žalobcov po 5 400 € a vo zvyšku nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume prevyšujúcej 5 400 € zamietol. V odvolacom konaní krajský súd sťažnosťou napádaným rozsudkom sp. zn. 12 Co 12/2016 z 9. marca 2017 označený rozsudok okresného súdu potvrdil (nadobudol právoplatnosť 11. mája 2017, pozn.).

3. Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovateľ namieta porušenie svojich práv na spravodlivé súdne konanie, ako aj práva vlastníť majetok v príčinnej súvislosti s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 12 Co 12/2016 z 9. marca 2017, ktorý považuje za nespravodlivý, poukazujúc na to, že okresný súd, ako aj krajský súd nezohľadnili, že byt

v nájme žalobcov odpojil od elektrickej energie v záujme ich vlastnej ochrany z dôvodu poškodenia elektrického vedenia a že nemalo byť zohľadnené, že sťažovateľ im pred odpojením ponúkal náhradný byt, ktorý omietli.

4. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti okrem iného tiež uviedol:

„V uvedenom konaní porušiteľa vidím porušenie môjho základného práva na súdnu ochranu, keďže na jednej strane porušiteľ priznal žalobcom právo na bývanie, ktoré patrí k základným ľudským právam, avšak moje právo na súdnu ochranu, ako aj právo vlastniť majetok, ktoré taktiež patria k základným právam upravených v základnom zákone štátu, ktorý je nadriadený všetkým zákonom, opomenul, resp. sa im nevenoval. Porušiteľ poukazoval len na útrapy žalobcov, ktoré zažili, na ktoré poukazovali, avšak na skutočnosti, ktoré boli uskutočňované v prospech žalobcov, porušiteľ neriešil, ako odpojenie elektrickej energie za účelom zabezpečenie ochrany majetku a zdravia nájomcov, príp. ponúknutie náhradného ubytovania žalobcom na čas, kým dôjde a bude môcť dôjsť k znovu zapojeniu elektrickej energie.

Poukazujem na to, že rozhodnutie súdu by malo byť predovšetkým spravodlivé, ktoré rešpektuje nielen platné ustanovenia príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov, ale taktiež rešpektuje pravidlá slušnosti opierajúce sa o základné morálne zásady spoločnosti premietnuté do zásad tzv. dobrých mravov.

Z uvedených dôvodov sa obraciam na Ústavný súd Slovenskej republiky, ktorý ma v rámci svojej právomoci ešte stále možnosť odstrániť evidentne nezákonné postupy v mojej veci a napraviť protiústavný stav, ktorý Krajský súd v Banskej Bystrici spôsobil...“

5. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 09.03.2017, č. k. 12Co/l2/2016-340 bolo porušené základné právo sťažovateľa vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. *Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 09.03.2017, č. k. 12Co/12/2016- 340 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.*“

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. V súvislosti so sťažovateľom napádaným rozsudkom krajského súdu ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné v prvom rade pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil.

Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00).

9. Krajský súd svoje rozhodnutie v podstatnej časti odôvodnil takto:

„Súd prvej inštancie vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení napadnutého rozsudku koherentný, jeho rozhodnutie je konzistentné. Rozsudok okresného súdu je presvedčivý, premisy zvolené v rozsudku, rovnako ako aj závery, ku ktorým dospel, sú racionálne a aj spravodlivé. Odvolací súd konštatuje, že odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku je dostatočne vyčerpávajúce a zodpovedá kritériám uvedeným v ustanovení § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku preto poukazuje len na určité najzásadnejšie aspekty, ktorými reaguje na argumenty žalobcov 1/-3/ a žalovaného v odvolaní...

Podľa názoru odvolacieho súdu (stotožňujúc sa so záverom prvoinštančného súdu) žalobcovia 1/ - 3/ preukázali, že protiprávnym konaním žalovaného utrpeli ujmu, bolo zasiahnuté do ich základných práv garantovaných Ústavou SR, a to do práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života v dôsledku odpojenia od elektrickej energie žalovaným, hoci riadne platili nájomné a platby súvisiace s dodávkou elektrickej energie. Tento protiprávny stav trval 14 mesiacov a to napriek tomu, že žalovanému bola súdnymi rozhodnutiami (vrátane predbežného opatrenia) okresného súdu uložená povinnosť zabezpečiť prívod elektrickej energie. Žalovaný v konaní neunesol dôkazné bremeno ohľadne svojich tvrdení, že nebolo možné zabezpečiť prívod elektrickej energie do bytu, ktorý užívali žalobcovia 1/ až 3/, z titulu vád ohrozujúcich ich život a zdravie...

Odvolací súd považuje za potrebné dodať, že pri určení výšky nemajetkovej ujmy okresný súd správne bral do úvahy celé obdobie, počas ktorého došlo k zásahu do ústavne garantovaných práv žalobcov 1/-3/. Z ustálenej rozhodovacej praxe všeobecných súdov vyplýva, že výška nemajetkovej ujmy sa matematicky neprepočíta na každý deň, počas ktorého protiprávny zásah trval, ani sa neprihliada na eventuálne majetkové hodnoty, ktoré je možné nadobudnúť za priznanú majetkovú ujmu. Pre úplnosť odvolací súd uvádza, že žalobcami 1/-3/ uplatnená výška nemajetkovej ujmy (32 879,- Eur pre každého zo žalobcov) býva zo strany všeobecných súdov priznávaná výnimočne, v prípade extrémne závažných porušení oprávnených práv a záujmov postihnutých osôb a v prípade najzávažnejších následkov, napr. usmrtenie, spôsobenie závažnej ujmy na zdraví (vid'. napr. rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4Co/470/2011 z 20. 02. 2013, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 12Co/465/2014 z 30. 07. 2015, rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/228/2012 z 26. 09. 2013).

V súvislosti s odvolacími námietkami žalovaného odvolací súd poukazuje na to, že nielen žalobkyni 1/ ale i žalobcom 2/-3/ vzniklo právo na náhradu nemajetkovej ujmy, pretože sú osobami, ktoré žijú so žalobkyňou 1/ v spoločnej domácnosti a protiprávnym konaním žalovaného bolo zasiahnuté do ich základných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky. Odvolací súd poukazuje i na rozhodnutie bývalého Mestského národného výboru v Banskej Štiavnici o pridelení bytu č. j. 1618/82/MH, DaO z 03. 09. 1982 (č. l. 5 spisu), z ktorého vyplýva, že byt bol pridelený žalobkyni 1/ a „príslušníkom jej domácnosti“, t. j. i žalobcom 2/-3/, pričom žalobcovia 2/-3/ sú dlhodobo prihlásení k trvalému pobytu na adrese [REDAKOVANÉ]. Z uvedených dôvodov boli žalobcovia 1/-3/ aktívne vecne legitimovaní v tomto konaní.“

10. Z citovaného je zrejmé stotožnenie sa krajského súdu so závermi okresného súdu, ktorý pri skúmaní predpokladov vzniku žalobcami uplatňovanej škody, ktorými sú (i) konanie škodcu (sťažovateľa); (ii) vznik škody a (iii) príčinná súvislosť medzi konaním škodcu a vzniknutou škodou, v súvislosti s ustálením otázky pričinenia sa sťažovateľa k vzniknutej škode vychádzal z toho, že povinnosť pripojiť byt žalobcov k elektrickej energii bola sťažovateľovi uložená už iným právoplatným rozhodnutím súdu, a to rozsudkom okresného súdu sp. zn. 9 C 224/09 z 9. marca 2010, právoplatným

4. mája 2010. Uvedenú povinnosť si sťažovateľ nesplnil, a preto sa jej splnenia museli žalobcovia domáhať až v exekučnom konaní. Okrem toho v súvislosti s obrannou argumentáciou sťažovateľa, že súdy v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 4 C 223/2011 náležite neskúmali dôvody, pre ktoré žalobcov, resp. ich byt odpojil od prívodu elektrickej energie, a ktorý mal spočívať v tom, že tak musel urobiť z dôvodu poškodenia elektrického vedenia, okresný súd vykonaným dokazovaním (vyjadrením znalca, pozn.) ustálil, že elektrické vedenie bolo poškodené v spoločných priestoroch bytového domu, a nie v byte žalobcov, pričom odstránenie tejto poruchy si vzhľadom na jej charakter vyžadovalo iba niekoľkohodinovú prácu.

11. Vzhľadom na uvedené možno obrannú argumentáciu sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom o nedostatočnom dokazovaní pri preukázaní dôvodnosti jeho povinnosti pripojiť byt žalobcov k elektrickej energii v konaní o náhradu škody vedenom okresným súdom pod sp. zn. 4 C 223/2011 považovať v interakcii so žalobným petitom tohto konania za bezpredmetnú, pretože otázka existencie a dôvodnosti tejto povinnosti sťažovateľa bola predmetom skúmania, a teda dokazovania už v skoršom súdnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 9 C 224/09, v ktorom mu okresný súd túto povinnosť po tam vykonanom dokazovaní uložil. Inými slovami, obrana sťažovateľa o tom, že nemal povinnosť pripojiť byt žalobcov k elektrickej energii, a to či už z dôvodu, že ich odpojil zo zákonných dôvodov alebo z dôvodu, že im ponúkol náhradný byt, by mala svoje opodstatnenie ešte v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 9 C 224/09, nie však už v tomto preskúmanom konaní o náhradu škody, kde vzhľadom na už existujúce právoplatné rozhodnutie okresného súdu sp. zn. 9 C 224/09 z 9. marca 2010 otázka existencie povinnosti sťažovateľa a ani otázka jej porušenia nebola pochybnou, keďže sťažovateľ aj napriek tejto jeho súdne deklarovanej povinnosti byt žalobcov k elektrickej energii dobrovoľne nepripojil. Otázkou uplatnenej škody (jej charakter a sumu) sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom nespochybňuje.

12. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď

pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

13. Vzhľadom na uvedené možno závery krajského súdu s ohľadom na argumentáciu sťažovateľa považovať za logické, ústavne udržateľné, neodporujúce aplikovanej právnej úprave a podľa ústavného súdu im nemožno vyčítať takú svojvoľnosť, ktorá by mala za následok arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa už po jej predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú odmietol (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

14. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napádaného rozhodnutia krajského súdu je viazané na vyslovenie porušenia jeho práv alebo slobôd (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tejto časti sťažnosti už nerozhodoval.

15. Ústavný súd ešte podotýka, že pre účely konania pred ústavným súdom nepovažoval sťažovateľa za kvalifikovane právne zastúpeného, pretože aj keď v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu je advokát formálne označený, k sťažnosti nebolo pripojené splnomocnenie na kvalifikované zastupovanie sťažovateľa advokátom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. januára 2018